

|                            |                                |
|----------------------------|--------------------------------|
| Súd:                       | Najvyšší súd SR                |
| Spisová značka:            | 8Sžf/105/2013                  |
| Identifikačné číslo spisu: | 7013200567                     |
| Dátum vydania rozhodnutia: | 18.09.2014                     |
| Meno a priezvisko:         | CSc., JUDr. Eva Babiaková      |
| Funkcia:                   | sudca                          |
| ECLI:                      | ECLI:SK:NSSR:2014:7013200567.1 |

## UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci žalobkyne: Z. Y., bytom H. V. XXX (predtým Z. Y. - LUCKY SHOP, Malá Trňa 125, IČO: 41606221), zastúpenej JUDr. Pavlom Gombošom advokátom so sídlom Moldavská cesta 21/A, Košice, proti žalovanému: Finančné riaditeľstvo Slovenskej republiky, so sídlom Lazovná 63, Banská Bystrica, o preskúmanie zákonnosti rozhodnutia žalovaného z 18. februára 2013, č. 1100304/1/59285/2013, o odvolaní žalobkyne proti uzneseniu Krajského súdu v Košiciach zo 14. augusta 2013, č. k. 7S/71/2013-28, jednohlasne, takto

### rozhodol:

Najvyšší súd Slovenskej republiky uznesenie Krajského súdu v Košiciach zo 14. augusta 2013, č. k. 7S/71/2013-28, p o t v r d z u j e .

Účastníkom náhradu trov odvolacieho konania n e p r i z n á v a .

### Odôvodnenie

Uznesením zo 14. augusta 2013, č. k. 7S/71/2013-28 Krajský súd v Košiciach žalobkyni nepriznal oslobodenie od súdnych poplatkov. Uviedol, že po tom, ako po márnom uplynutí lehoty ustanovenej vo výzve na zaplatenie súdneho poplatku splatného podaním žaloby o preskúmanie zákonnosti rozhodnutia a postupu orgánu verejnej správy, nebol súdny poplatok žalobkyňou uhradený, vydal krajský súd uznesenie zo 3. júna 2013, č. k. 7S/71/2013-15, ktorým konanie zastavil podľa § 10 ods. 1 zákona č. 71/1992 Zb. o súdnych poplatkoch a poplatku za výpis z registra trestov (ďalej len „ZSP“).

Žalobkyňa v lehote ustanovenej zákonom na podanie odvolania doručila krajskému súdu odvolanie obsahujúce tiež návrh na oslobodenie od súdnych poplatkov podľa § 138 Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len „O.s.p.“).

Hoci žalobkyňa v predmetnom podaní uviedla tvrdenia o jej pomeroch, nepredložila žiadne listiny na preukázanie tvrdených skutočností. Preto ju krajský súd výzvou z 1. júla 2013, doručenou 4. júla 2013 vyzval, aby v lehote 15 dní doložila súdu riadne a kompletne vyplnené tlačivo pre dokladovanie pomerov účastníka konania, ktoré pripojil k výzve.

Krajský súd poukázal na to, že žalobkyňa 23. júla 2013 doručila krajskému súdu tlačivo, v ktorom vyplnila iba svoje identifikačné údaje a pripojila čestné vyhlásenie. Uviedla v ňom, že dlhodobo nevykonáva žiadnu podnikateľskú činnosť, nedisponuje žiadnym hnutelným, či nehnuteľným majetkom a z dôvodu zaistenia a nevrátenia dokladov orgánmi činnými v trestnom konaní žalobkyňa nemohla podať daňové priznanie pre daň z príjmov od roku 2010.

Súčasne dal do pozornosti, že súdny poplatok vo výške 70 € nepredstavuje takú vysokú sumu, ktorú by nebola schopná uhradiť. Následne uviedol, že skutočnosti tvrdené žalobkyňou o neprimeranom zaťažení spoločností spojených s p. H. Y., nezákonnom zadržiavaní finančných prostriedkov zo strany daňových úradov, či blokovani majetku sú pre posúdenie žiadosti o oslobodenie od súdnych poplatkov irelevantné.

V závere uznesenia krajský súd poukázal na skutočnosť, že aj napriek výzve žalobkyňa nielen nepredložila súdu žiadne doklady, ktoré by preukazovali tvrdené majetkové pomery, ale ani náležite nevyplnila tlačivo pre dokladovanie pomerov účastníka konania. Žalobkyňa teda nepreukázala splnenie podmienok na oslobodenie od súdnych poplatkov v zmysle § 138 ods. 1 O.s.p.

Proti tomuto uzneseniu podala žalobkyňa v lehote ustanovenej zákonom odvolanie a žiadala, aby ho Najvyšší súd Slovenskej republiky zmenil a oslobodenie od súdnych poplatkov jej v celom rozsahu priznal.

Namietala, že krajský súd svoje rozhodnutie odôvodnil skutočnosťou, že žalobkyňa je podnikateľom a jej nepriaznivá finančná situácia má pôvod v podnikaní a s ním súvisí.

Majúc jednoznačne za to, rozhodnutie Finančného riaditeľstva Slovenskej republiky ako aj rozhodnutie správcu dane ako prvostupňového orgánu, sú nezákonné, poukázala na to, že patrí do skupiny spoločností personálne spojených s p. H. Y., z ktorého dôvodu sú tieto spoločnosti účastníkmi niekoľko desiatok (až stovák) súdnych sporov, keď podanými žalobami napadli nezákonnosť postupu ako aj rozhodnutí daňových úradov, pričom ani jedna z vyššie uvedených súdnych vecí podľa informácií, ktorými disponuje žalobkyňa, nebola právoplatne ukončená v neprospech týchto subjektov. Takto podľa žalobkyne nejde o zjavne neúspešné uplatnenie práva.

Poukázala tiež na to, že s ohľadom na neprimerané zaťaženie spoločností spojených s p. H. Y. zo strany daňových úradov, pokračovanie v daňových kontrolách zo strany správcu dane, nerešpektujúcich rozhodnutia Krajského súdu v Košiciach, nezákonného zadržiavania finančných prostriedkov patriacich spoločnostiam spojeným s p. H. Y. zo strany daňových úradov, blokovaním majetku a v neposlednom rade aj z dôvodu negatívnej medializácie veci zo strany štátnych orgánov (nerešpektujúcich prezumpciu neviny), spoločnosti spojené s p. H. Y. nemôžu vykonávať žiadnu podnikateľskú činnosť. Z týchto dôvodov sa spoločnosti dostali do finančnej tiesne a žalobkyňa nedisponuje žiadnou finančnou hotovosťou, s ktorou by mohla voľne disponovať. Taktiež žalobkyňa nemá žiaden hnutelný či nehnuteľný majetok relevantnej hodnoty, ktorý by bolo možné speňažiť, a s ktorým môže disponovať.

Žalobkyňa nesúhlasila s odôvodnením krajského súdu, že tieto okolnosti sú pre posúdenie žiadosti o oslobodenie od súdnych poplatkov irelevantné, nakoľko práve tieto okolnosti vytvárajú situáciu, ktorá znemožňuje žalobkyni (cez pomery žalobkyne obmedzujúce vykonávať podnikateľskú činnosť a nakladať s majetkom a finančnými prostriedkami) súdny poplatok uhradiť, t.j. pomery žalobkyne oslobodenie od súdneho poplatku odôvodňujú. Súdom vyrubená povinnosť uhradiť súdny poplatok žalobkyni prakticky znemožňuje domáhať sa ochrany svojich práv súdnou cestou (žalobkyňa nemá finančné prostriedky na ich úhradu), ktoré predstavuje jej právo zaručené Ústavou Slovenskej republiky. Súhlasila síce, že výška súdneho poplatku nepredstavuje príliš vysokú čiastku, ale pre žalobkyňu je aj táto suma v súčasnosti vysoká, spoločnosti personálne spojené s p. H. Y. sú účastníkmi množstiev súdnych sporov, a tak celková výška súdnych poplatkov, ktorými sú tieto spoločnosti zaťažené, predstavujú sumy až niekoľko desiatok tisíc eur. Domáhať sa súdnou cestou zrušenia rozhodnutia Finančného riaditeľstva Slovenskej republiky pritom predstavuje jedinou zákonnú cestu, ktorou si žalobkyňa môže uplatniť právo na svoju ochranu v danej veci.

Nepriznanie oslobodenia od súdnych poplatkov z dôvodu, že žalobkyňa je podnikateľom a došlo by tým k preneseniu podnikateľského rizika z podnikateľa na štát nemá podľa žalobkyne oporu ani v súčasnej právnej praxi (aj praxi Krajského súdu v Košiciach) a nie je v súlade s judikátúrou Najvyššieho súdu Slovenskej republiky. Poukázala pritom na rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 5Obo/127/2008, 5Obo/128/2008 a 5Obo/129/2008 z 30. júla 2009, v zmysle ktorého:

„Ustanovenie § 138 ods. 1 O. s. p. oprávňuje súd na návrh účastníka priznať mu celkom alebo sčasti oslobodenie od súdnych poplatkov. Predpokladom pre takéto rozhodnutie je skutočnosť, že to pomery účastníka odôvodňujú, a že nejde o .svojvoľné alebo zrejme bezúspešne uplatňovanie, alebo bránenie práva. Zákon stanovuje rovnaké kritériá pre všetkých účastníkov bez rozlišovania, či ide o fyzickú, alebo právnickú osobu a podnikateľa, alebo nepodnikateľa. Zamietnutie návrhu obchodnej spoločnosti s odôvodnením, že by sa tým prenášalo podnikateľské riziko na štát, nemá oporu v zákone Pri priznaní oslobodenia fyzickej osobe sú rozhodujúce najmä majetkové pomery, pričom súd neskúma, či si prípadne svoju situáciu nezavinil sám a priznanie oslobodenia by sa rovnako mohlo považovať za nespravodlivé zvýhodnenie oproti inému účastníkovi.“.

Žalobkyňa taktiež poukázala na uznesenie Krajského súdu v Košiciach č. k. 4Cob/39/2012-135, ktorým priznal žalobcovi - podnikateľovi oslobodenie od súdnych poplatkov, z obdobných dôvodov ako uviedla žalobkyňa.

Žalobkyňa taktiež nesúhlasila s tvrdením krajského súdu, že nepreukázala ňou tvrdené skutočnosti, nakoľko súd prvého stupňa má vedomosť o desiatkach a stovkách podaných žalôb spoločnosťami personálne spojenými s p. H. Y. práve na Krajský súd v Košiciach. Krajský súd má taktiež vedomosť o množstve úspešných súdnych rozhodnutí (v prospech spoločností spojených s p. H. Y.). Okrem toho tvrdila, že ju súd nevyzval na doplnenie žiadnych dôkazov, nevykonal žiadne dokazovanie a bez ďalšieho vec rozhodol v neprospech žalobkyne, čo táto považuje za postup, ktorý je v rozpore so zákonom.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd odvolací (§ 10 ods. 2 O.s.p. v spojení s § 246c ods. 1 veta prvá O.s.p.) preskúmal napadnuté uznesenie krajského súdu z dôvodov a v rozsahu uvedenom v odvolaní žalobkyne (§ 212 ods. 1 O.s.p. v spojení s § 246c ods. 1 veta prvá O.s.p.) postupom bez nariadenia pojednávania podľa § 250ja ods. 2 veta prvá O.s.p. a dospel k záveru, že odvolaniu žalobkyne nie je možné priznať úspech.

Najvyšší súd Slovenskej republiky z predloženého spisového materiálu krajského súdu zistil, že žalobkyňa sa žalobou podanou na krajskom súde domáha preskúmania rozhodnutia žalovaného z 18. februára 2013, č. 1100304/1/59285/2013, ktorým žalovaný potvrdil rozhodnutie Daňového úradu Košice z 24. januára 2012, č. 9813301/5/1134/2012/Bér.

Keďže žalobkyňa nezaplatila súdny poplatok za žalobu súčasne s jej podaním, krajský súd jej výzvou z 10. mája 2013, č. k. 7S/71/2013-10 uložil, aby v lehote 10 dní zaplatila súdny poplatok za žalobu v sume 70 € podľa položky č. 10 písm. c/ sadzobníka súdnych poplatkov ZSP.

Uznesením z 3. júna 2013, č. k. 7S/71/2013-15 krajský súd zastavil konanie podľa § 10 ods. 1 ZSP, pretože žalobkyňa súdny poplatok v lehote ustanovenej výzvou nezaplatila.

Žalobkyňa následne podaním doručeným krajskému súdu 20. júna 2013 podala odvolanie proti uzneseniu o zastavení konania a súčasne požiadala o oslobodenie od súdnych poplatkov podľa § 138 O.s.p., ktoré odôvodnila tvrdeniami v podstate totožnými s dôvodmi uvedenými v jej odvolaní proti uzneseniu, ktoré je predmetom súčasného konania.

Vzhľadom k tomu, že žalobkyňa k uvedenému podaniu nepripojila žiadne dôkazy na preukázanie splnenia požiadaviek § 138 O.s.p., t.j. najmä preukazujúce nepriaznivé pomery žalobkyne, krajský súd ju výzvou z 1. júla 2013 (č. l. 20) vyzval, aby podanie doplnila a v lehote 15 dní doručila súdu riadne vyplnené tlačivo pre dokladovanie pomerov účastníka konania, ktorý navrhuje, aby mu bolo priznané oslobodenie

od súdnych poplatkov s tým, že toto tlačivo krajský súd žalobkyni zaslal. Výzva bola žalobkyni doručená 4. júla 2013.

Na základe výzvy doručila žalobkyňa 23. júla 2013 krajskému súdu tlačivo pre dokladovanie pomerov účastníka konania (§ 138 ods. 2 O.s.p.), ktoré však vyplnila len na jeho titulnej strane, t.j. v rozsahu identifikačných údajov účastníka konania, tlačivo podpísala a datovala. K tlačivu pripojila čestné vyhlásenie, v ktorom uviedla, že „obchodná spoločnosť dlhodobou nevykonáva žiadnu podnikateľskú činnosť, spoločnosť nevstupuje do žiadnych nových obchodných vzťahoch a vykonáva iba nevyhnutné úkony spojené s chodom obchodnej spoločnosti. Obchodná spoločnosť ďalej vyhlasuje, že nedisponuje žiadnym hnutelným alebo nehnuteľným majetkom, s ktorým je oprávnená disponovať takým spôsobom, že tento majetok by mohol byť predmetom akéhokoľvek príjmu pre spoločnosť. Obchodná spoločnosť ďalej vyhlasuje, že všetky jej účtovné a iné doklady boli zaistené orgánmi činnými v trestnom konaní v marci 2011 a do dnešného dňa, napriek výzvam, jej tieto doklady neboli vrátené, čo spoločnosť vážnym spôsobom poškodzuje (okrem toho ide informáciu súdu známou aj z iných súdnych konaní). Z dôvodu zaistenia a nevrátenia dokladov orgánmi činnými v trestnom konaní spoločnosť nemohla podať daňové priznania dane z príjmov právnických osôb od roku 2010, nakoľko nezavinene nedisponuje svojimi vlastnými dokladmi, ktoré by boli podkladom na spracovanie daňového priznania.“

Z výpisu zo Živnostenského registra odvolací súd zistil, že žalobkyňa ako podnikateľský subjekt ukončila svoju činnosť dňa 27. februára 2014.

Podľa § 5 ods. 1 písm. a/ ZSP poplatková povinnosť vzniká podaním návrhu, odvolania a dovolania alebo žiadosti na vykonanie poplatkového úkonu, ak je poplatníkom navrhovateľ, odvolateľ a dovolateľ.

Podľa § 138 ods. 1 O.s.p. na návrh môže súd priznať účastníkovi celkom alebo sčasti oslobodenie od súdnych poplatkov, ak to pomery účastníka odôvodňujú a ak nejde o svojvoľné alebo zrejme bezúspešné uplatňovanie alebo bránenie práva. Ak nerozhodne súd inak, vzťahuje sa oslobodenie na celé konanie a má i spätnú účinnosť; poplatky zaplatené pred rozhodnutím o oslobodení sa však nevracajú.

Podľa § 246c ods. 1 O.s.p. pre riešenie otázok, ktoré nie sú priamo upravené v tejto časti, sa použijú primerane ustanovenia prvej, tretej a štvrtej časti tohto zákona. Opravný prostriedok je prípustný, len ak je to ustanovené v tejto časti. Proti rozhodnutiu Najvyššieho súdu Slovenskej republiky opravný prostriedok nie je prípustný.

Zákonnodarca v citovanom ustanovení Občianskeho súdneho poriadku pripúšťa možnosť čiastočného, prípadne úplného oslobodenia od súdnych poplatkov. Predpokladom priznania oslobodenia od súdnych poplatkov je v prvom rade samotná žiadosť účastníka konania, preukázanie dôvodov, spočívajúcich v majetkových, sociálnych, finančných a pod. pomeroch účastníka, odôvodňujúcich oslobodenie od súdnych poplatkov a súčasne preukázanie, že nejde o svojvoľné alebo zrejme bezúspešné uplatňovanie alebo bránenie práva. Povinnosťou súdu je skúmať splnenie podmienok pre oslobodenie od súdnych poplatkov v každom prípade individuálne, a to aj vzhľadom na individuálnosť každého konania.

Účelom ustanovenia § 138 O.s.p. je, aby účastníkovi nebolo len pre jeho majetkové a sociálne pomery znemožnené uplatňovať alebo brániť svoje právo. Pre priznanie oslobodenia od súdnych poplatkov musia byť súčasne splnené dve podmienky. Prvou je nepriaznivá finančná, resp. majetková situácia a druhou skutočnosť, že nejde o svojvoľné alebo zrejme bezúspešné uplatňovanie alebo bránenie práva (teda quasi pravdepodobnosť úspechu v ďalšom konaní na strane žiadateľa). V prípade fyzických osôb sa prihliada aj na osobné a rodinné pomery. Vychádzajúc, ako z jazykového výkladu uvedeného zákonného ustanovenia, tak i zo zásady rovnosti účastníkov občianskeho súdneho konania, deklarovanou taktiež Európskym súdom pre ľudské práva, zákon nerozlišuje medzi subjektmi podnikateľskými a nepodnikateľskými. Oprávnenosť žiadosti preto súd hodnotí z hľadiska splnenia uvedených podmienok, pričom vychádza zo skutočností, preukázaných žiadateľom.

O oslobodení od súdnych poplatkov v zmysle uvedeného zákonného ustanovenia súd rozhoduje na

návrh účastníka konania, ku ktorému je tento povinný pripojiť listinné dôkazy, deklarujúce jeho majetkové pomery.

Krajský súd v prejednávanej veci vykonal zisťovanie majetkových pomerov žalobkyne, ktoré je potrebné nielen tvrdiť, ale ich aj preukázať.

Podľa § 121 O.s.p. netreba dokazovať skutočnosti všeobecne známe alebo známe súdu z jeho činnosti, ako aj právne predpisy uverejnené alebo oznámené v Zbierke zákonov Slovenskej republiky a právne záväzné akty, ktoré boli uverejnené v Úradnom vestníku Európskych spoločenstiev a v Úradnom vestníku Európskej únie.

Podľa § 120 ods. 2 O.s.p. vo veciach, v ktorých konanie možno začať aj bez návrhu, ako aj v konaniach o povolenie uzavrieť manželstvo, o určenie a zapretie rodičovstva, o osvojiteľnosti, o osvojenie, vo veciach obchodného registra a v konaniach o niektorých otázkach obchodných spoločností a družstiev (§ 200e) súd je povinný vykonať ďalšie dôkazy potrebné na zistenie skutkového stavu, hoci ich účastníci nenavrhl.

Podľa § 125 O.s.p. za dôkaz môžu slúžiť všetky prostriedky, ktorými možno zistiť stav veci, najmä výsluch svedkov, znalecký posudok, správy a vyjadrenia orgánov, fyzických osôb a právnických osôb, listiny, ohliadka a výsluch účastníkov. Pokiaľ nie je spôsob vykonania dôkazu predpísaný, určí ho súd.

Podľa § 132 O.s.p. dôkazy súd hodnotí podľa svojej úvahy, a to každý dôkaz jednotlivo a všetky dôkazy v ich vzájomnej súvislosti; pritom starostlivo prihliada na všetko, čo vyšlo za konania najavo, včítane toho, čo uviedli účastníci.

Majetkové pomery žalobkyne nemožno považovať za skutočnosti všeobecne známe alebo známe súdu z jeho činnosti a konanie o oslobodenie od súdneho poplatku nie je konaním, v ktorom by zákon ukladal súdu vyhľadávaciu povinnosť vo vzťahu k dôkazom potrebným na zistenie skutkového stavu. Je preto výlučne na žalobkyňu, aby svoje tvrdenie o nepriaznivých pomeroch sama preukázala, na čo slúži, okrem iných, aj tlačivo, ktoré jej krajský súd doručil a ktoré je tiež dostupné na internete.

Keďže žalobkyňa nepredložila vyplnené tlačivo, ktoré jej bolo zaslané krajským súdom, rovnako opomenúc predložiť doklady preukazujúce jej tvrdenie o nepriaznivej situácii, krajský súd, logicky, nemohol vykonať akékoľvek dokazovanie v tomto smere. Preto bolo správne jeho rozhodnutie nepriznať žalobkyňu oslobodenie od súdnych poplatkov z dôvodu, že žalobkyňa nepreukázala svoje tvrdenia o nepriaznivosti finančných a majetkových pomerov.

Občiansky súdny poriadok na rozdiel od zákona č. 71/1967 Zb. o správnom konaní (správny poriadok) neobsahuje osobitnú úpravu čestného vyhlásenia. Najvyšší súd Slovenskej republiky ho vyhodnotil v súlade s § 125 a § 132 O.s.p. a dospel k záveru, že nie je možné mať na jeho základe za preukázané skutočnosti v ňom tvrdené. Najmä, čestné vyhlásenie predložené žalobkyňou opäť len obsahuje tvrdenia uvedené v jej predchádzajúcich podaniach bez toho, aby žalobkyňa prejavila akúkoľvek snahu o ich preukázanie. V tunajšej veci napríklad mohla minimálne doručiť súdu žiadosti adresované príslušným orgánom (daňové úrady, orgány činné v trestnom konaní, obchodný register a i.), o ktorých uvádza, že na ne nebolo zo strany adresátov reagované. Rovnako tak nemožno ako argument pre oslobodenie od súdnych poplatkov použiť tvrdenie nesplnenia si zákonnej povinnosti podať daňové priznanie. Je navyše len ťažko uveriteľné, že podnikateľský subjekt nemá vedené účtovníctvo tak, aby v prípade nepredvídateľnej udalosti nemal k dispozícii aspoň kópie podkladov (faktúry, hlásenia, priznania a i.).

Odvolací súd taktiež považoval za potrebné uviesť, že nemožno prihliadať na počet súdnych konaní, ktorých je žalobkyňa účastníkom, respektíve na úspešnosť iných spoločností nachádzajúcich sa v obdobnej situácii ako žalobkyňa v súdnych konaniach proti Finančnému riaditeľstvu Slovenskej republiky. Bez riadneho preukázania finančných a majetkových pomerov táto skutočnosť osebe nemôže odôvodniť iné než zamietavé rozhodnutie o návrhu na oslobodenie od súdnych poplatkov.

Pre úplnosť odvolací súd uvádza, že na správnosť rozhodnutia súdu prvého stupňa nemá vplyv skutočnosť, že žalobkyňa ako podnikateľský subjekt ukončila svoju činnosť, nakoľko krajský súd postupoval v konaní riadnym procesným postupom, prihliadnuc na všetky okolnosti relevantné v čase rozhodovania.

Vzhľadom na uvedené Najvyšší súd Slovenskej republiky napadnuté uznesenie krajského súdu podľa § 250ja ods. 3 veta druhá O.s.p. a § 219 ods. 1 O.s.p. potvrdil, pretože krajský súd vo veci rozhodol po vecnej i právnej stránke správne a jeho postup pri rozhodovaní o návrhu žalobkyne na oslobodenie od súdneho poplatku v plnej miere rešpektoval a chránil práva žalobkyne na spravodlivý súdny proces.

Účastníkom náhradu trov odvolacieho konania nepriznal, pretože žalobkyňa nemala v konaní úspech a žalovanému náhrada trov konania neprináleží (§ 250k, § 224 ods. 1 O.s.p.).

### **Poučenie:**

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.